

den har mange Gange grebet ind for at ordne det paa en for Almenvællet efter Udvillingens Krav tilfredsstillende Maade. Dette har ikke alene været Tilfældet under Cnevolbstongerne, men ogsaa efter at vi have faaet Grundloven; jeg behøver kun at erindre om, hvad der skete ved Loven af 1852, ved hvilken man lod den Tiendedel falde bort, som skulde være en Erstatning for Tiendens Tilvæxt i den kommende Tid. Det var Noget, som man vistnok ogsaa dengang fra forskjellige Sider betragtede som Indgreb i Eiendomsretten; men det hindrede ikke Lovens Betagelse og Stadfæstelse. I vore Dage vilde man vel anse Sligt for aldeles forførbeligt, i det Mindste efter de Indvendinger at dømmes, som gjøres mod de smaa Reformers, der nu bringes i Forslag. Jeg skal fremdeles minde om Loven af 19de Februar 1861 angaaende Aflysning af Kvæg- og Smaaredsels-tiende. Hvilket Indgreb i Eiendomsretten maatte denne Reform ikke anses for at være efter de Theorier, der stilles op idag; men ikke desto mindre fandt Lovgivningsmagten dengang, at det var rigtigt og forsvarligt at ordne det saaledes. Kan der end fra den ene eller den anden Side klages over, at der tilføies Forurettelse, saa maa det dog være klart for Enhver, at det er umuligt Andet, end at der, trods den omhyggeligste Forberedelse, vil vise sig Ulemper og selv enkelte Ubilligheder ved enhver saadan Reformers Gjennemførelse. Skulde man lade sig affrække deraf, som man ikke af Stedet. Sligt kan og bør ikke afholde fra at foretage Reformers, der ere nødvendige for, at Lovgivningen kan holde Skridt med Folkets øvrige Udvilling, for at man kan befinde sig vel i sit eget Fædreland. Jeg kan endog henvise til Forholdene i vort nægtige Naboland, i Sydskland; det formaar at gjennemføre Reformers, og det ingenlunde altid paa den mest hensynsfulde Maade, men Landets Forhold omordnes saaledes, at der kommer Orden og Klarhed tilfede i mange Forhold, hvor vi endnu famle i en Tilstand, der minder om længst forsvundne Aarhundreder. Jeg skal saaledes nævne Loven af 3die Januar 1873, som angaar Aflysningen af Realbyrderne i Hertugdømmerne Slesvig og Holsten. Hvis de Herrer ville gjennemlæse denne Lov, ville De se, at den har ordnet Aflysningen paa en saadan Maade, at de Klager, der her ere komne frem under Behandlingen af det foreliggende Forslag over, at Eiendomsretten krænktes, maatte lyde mange Gange stærkere lige overfor den, og den er dog gjennemført af det preussiske Ministerium, som man neppe vil beskylde for at være radikalt. Der har man søgt at fastsætte Kornafgiftens Penge = Værdi efter Prisen i otte Dage før og otte Dage efter Mortensdag efter et Gjennemsnit af de sidste 24 Aar med Fradrag af de to højeste og de to laveste Aars Priser. Den Torveplads, som Prisen i et Distrikt skal rette sig efter, bestemmes af vedkommende Kredssjorighed. Skulde man finde en saadan

Pris = Ansættelse ved Forvandlingen af Ydelse af Korn til Ydelse i Penge retfærdig, vil det vist være muligt at komme overens derom, men som sagt, jeg kan ikke se rettere, end at Betingelsen for enhver Overenskomst maa være den, at de Herrer, som ere misfornøiede med vort Forslag, selv komme med et andet, for at vi kunne se, hvad der virkelig er deres Mening.

**Holstein = Holsteinborg:** Jeg holder ikke meget af at replicere, hver Gang der i en Sag bliver svaret paa en enkelt Bemærkning, og det saa meget mindre, naar der ikke derved er Udset til at fremme Spørgsmaalet i og for sig; men det Svar, jeg fik, var saa positivt henvendt til mig, at jeg maa bede om Overbærelse for, at jeg endnu engang tager Ordet. Den ærede Formand for Udvalget (Høgsbro) følte sig stærkt saaret ved, at jeg havde udtalt, at det ikke var forunderligt, at vi Medlemmer, som danne Mindretallet, særlig havde taget os af Tiendebeerne, da det hele fremkomne Lovforslag, som blev støttet af Flertallet, dog væsentlig var fremkommet i Interesse af Tiendeyderne. Jeg ser ikke, at der deri ligger Noget som helst, der kunde fortaas saaledes, som den ærede Formand for Udvalget opfattede det. Den ærede Formand vil dog ikke paastaa, at dette Lovforslag er fremkommet af Interesse for Tiendetagerne? Den ærede Formand for Udvalget sagde, at Flertallet havde taget Hensyn til, hvad der var retfærdigt baade ligeoverfor Tiendetagerne og ligeoverfor Tiendeyderne, men Begreberne om Retfærdighed ere jo temmelig forskjellige. Jeg blev saaledes i høj Grad overrasket ved at høre, at det ærede Medlem, der nu sidst havde Ordet, ansøgte som Bevis for Retfærdighed Forhold, hvormed vi desværre ikke mere have, men hvormed vi fordim havde meget at gjøre, nemlig Forholdene i Sønderjylland, saaledes som de nu ere. Jeg havde ikke ventet, at det ærede Medlem vilde have fremført et saadant Bevis for Retfærdighed i denne Sal; men Begreberne om Retfærdighed ere jo som sagt forskellige. Jeg er fuldkommen overbevist om, at de ærede Medlemmer, der ere Flertal, have den fuldeste Overbevisning om, at den Aflysningsmaade, de have foreslaaet, er retfærdig ligeoverfor Tiendetagerne; ellers vilde de ganste vist ikke være fremkomne dermed, men Mindretallet tror, at denne Aflysningsmaade foruretter Tiendetagerne. Da disse nu ere i Besiddelse af en isølge den gjældende Lovgivning gennem mange Aar bestaaende faktisk Eiendom, som er bygget paa Forhold, Lovgivningen selv har skabt, forekommer det os rigtigt, at en Forandring, naar man vil foretage en saadan, sker paa en saadan Maade, at hvad der sættes i Stedet ogsaa svarer til, hvad Eiendommen nu er værd.

**Corn. Petersen:** Jeg mærker nok, at det er en vanskelig Sag at røre ved, som vi her